

HİSAN BİN SABİT

<"xml encoding="UTF-8?">

Altıncı Bölüm Hz. Ali'nin imamlığa tayin edilişi

Hz. Resulüllah Hac merasimini yerine getirmek amacıyla Hicretin onuncu yılında Medineden Mekke'ye doğru hareket ettiler. Tarih yazarları bu yolculukta peygamberi Ekrem'le birlikte bulunan müslümanların sayısını muhtelif olarak yazmışlardır. Ancak vida haccı olarak tanınan bu hac merasimin en azından binlerce kişi katılmıştı. Hz. Resulüllah hac merasimini yerine getirdikten sonra Mekke'den Medineye dönerkem zil-Hicce ayının onsekizinde

Gadir-i Hum denilen bir yerde oturdular. Zira Allah c.c. tarafından Hz. Resulüllah'a çok önemli bir konu vahyedilmişti ve onu halkın umumuna hildirmesi genekiyordu. O konu Hz. Ali (a.s) ın vilayeti ve hilafeti konusu idi, Hz. Resulüllah "Ey Resül sana Rabbından ineni tebliğ et ve eğer bunu yapmazsan o'nun risaletini ulaştırmamışsın, Allah seni halktan korur" ayeti gereği bunu halke tebliğ etmekle görevlendirilmişti.

Hz. Resulüllah bütün hacıların orada toplanmalarını emretti. Geride kalanların ulaşmalarını ve ileri gitmiş olanlarında geri dönmelerini beklemeye başladılar. Ne olmuştur acaba? Her kes diğerinden ne olmuştur acaba? Her kes diğerinden ne olmuştur acaba? Resulüllah niçin bizi bu yorucu sıcak havada susuz ve kurak bir çölde durdurup toplanmamıza emretmiştir? Yer o denli sıcaktı ki, bazıları ayaklarını bezle sararak develerin gölgesine sığınmışlardı.

Nihayeten bekleme sona erdi. Hacılar toplanınca Resulüllah develerin kecaveleriyle bir minber yapılmasını emretti. Minber hazır olunca bütün hacıların onu görüp sesini rahatlıkla duymaları için minberin üzerine çıktı, Hz. Ali'yi de sağ tarafında oturttu. Uzunca bir hutbe okuyup halka kur'an ve Ehl-i Beyti hakkında çokluca tavsiyede bulunduktan sonra şöyle buyurdu: "Ben müminlere onların kendi canlarından daha evla değilmiyim"? Orada hazır bulunanlar Elbette sen evlasın dediler.

Bunun üzerine şöyle buyurdu: "Ben kimin mevlası isem bu Ali de onun mevlasıdır. Ey Allahım onu seveni sen de sev, ona düşman olana sen de düşman ol, ona yardım edene sen de yardım

et, onu bırakanı sen de bırak." Sonra da bütün hacılara grup grup kendi çadırının önündeki çadırında oturmakta olan

Hız. Ali'nin nezdine giderek ona vilayet ve halifeliğini tebrik etmelerini ve bir amir olarak ona selam vermelerini emretti. hz. Ali'nin huzuruna giderek ilk tebrik eden kimse ömer bin Hattab idi. Ömer hazretin huzuruna giderek şöyle dedi: ne mutlu sana ne mutlu sana ey Ali benim ve bütün mümin erkek ve kadınların mevlası oldun."

Böylece Hz. Resulullah Hz. Ali'yi kendi yerin halife olarak tayin etti ve orada hazır bulunanların bunu orada hazır olmayanlara haber vermelerini emretti.

Buarada Hassen bin sabit Hazreti Resulullah'dan Hz. Ali'nin Gadiri Hum'da vilayet imamet ve Resulullah'ın halifeliğine tayin edilmesiyle ilgili bir şiir söylemesine mücade etmesini istedi ve

Hız. Resulullah ona izin verince şu şiiri okudu.

Gadir günü peygamberleri onlara sosleniyordu.

Hum çölünde peygamber ne de duyurucu bir sesleyendi.

Onlara dedi kimdir sizin mevlanız ve veliniz?

Hepsi orada hiç bir düşmanlık olmadan dediler.

Allah'ın bizim mevlamızdır ve sen bizim velimizsin.

Bugün bizden sana isyan eden birini bulamazsın.

Öyleyse dedi ona kalk ey Ali şübhesiz ben.

Razı oldum sana benden sonra imam ve hidayetçi o

arak öyleyse ben kimin mevlasıysam bu Aide onun velisidir.

Öyleyse sizde onun için gerçek yardımcılar ve sevenler olun.

Burada dua ederek dedi, Ey Allah'ım onu seveni sende sev ve Aliye düşman olana sen de düşman ol."

Bunun üzerine Hz. Resulullah Hesan'a dönerek; Ey Hesan bana dilinle yardım ettiğin sürece Ruh-ül kuds ile tayid edilesin" diye ona dua etti.

Bu hadis mütevatir olarak hem şia ve hem Ehl-i Sünnet ulaması tarafından nakledilmiştir ve bu konuda hiç bir şüphe ve tereddüde yer yoktur. Zira Ehl-i Sünnetin tarihçileri ve tefsir yazarları da kendi kitaplarında az bir tabir farkıyla inzâr ayetinin "Ey Resül sana Rabbından ineni tebliğ et..."

Zil Hicce ayının onsekizinci günü gadır-i Hum çölünde Hz. Ali hakkında nezil olmuş olduğunu ve bunun üzerine Resulüllahın uzun bir hutbe okuyarak "Ben kimin mevlasıysam Ali'de onun mevlasıdır" buyurduğunu yazmaktalar Ancak mevla kelimesi Arap dilinde çeşitli manalar ifade ettiğinde bazıları burada bir kaçamak arayarak mevla kelimesinin işde daha evla ve önde olmak anlamına olmadığını aksine dost ve yardımcı anlamını ifade ettiğini kaydetmişlerdir.

Yani onlara göre Hz. Resulüllah; "Ben kimin dostuysamsa Ali de onun dostudur" demiştir Nitekim ibn-i Sabbağ-i Maliki Fusul-ül Mühimme adlı kitabında mevla kelimesi için bir kaç mana saydıktan sonra şöyle yazıyor: "Buna göre hadisin anlamı şu oluyor ki, ben kimin yardımcısı dostu veya arkadaşısıysam Alıda ona böyledir"

Bağnazcılıkları akıl ve düşünce gözlerini hakikatları görmekten alıkoyan bu gibi insanlara cevap olarak ilk önce mevla kelimesi için luğat kitaplarında zikredilan çeşitli manalara işaret edeceğiz. Böyle Resulüllah'ın maksadının onlardan hangisi olduğunu görelim.

Mevla kelimesi işde önde gelen ve ihtiyar sahibi, ozat edilmiş kul, kul azat eden kimse, komşu, antlaşma ortağı, ortak, damat amca oğlu, akraba, nazu nimette büyüyen, dost ve yardımcı anlamlarına gelmiştir. Kur'an'ı Kerim'de de mevla kelimesi bu anlamların bazısında kullanılmıştır. Mesela Dahan suresinde mevla kelimesi akraba anlamında kullanılmıştır: "O gün akraba akrabanın bir işine gelmez."

Muhammed suresinde de mevla kelimesi dost anlamında kullanılmıştır: "Şüphesiz kafirler için bir dost bulunmaz."

Nisa suresinde de antlaşma ortağı anlamında kullanılmıştır: "Ve her biri için antlaşma ortakları karar kıldık."

Ahzap suresinde de azat edilmiş kul anlamına gelmiştir:

Eğer onların babalarını bilmez senizse, onlar sizin dinde kardeşinizdirler ve sizin azat etmiş olduğuz kullarınızdırlar."

Açıktır ki bu manaların bazısı Hz. Resulüllah hakkında doğru değildir. Mesela Resulüllah bir kimsenin azat ettiği kölesi, nazunimette büyüttüğü ya da antlaşma ortağı değildir.

Onların bazısının ise tavsiye edilmesine bir gorek yoktu ve onları dile getirmek bir nevi olay sayılırdı. Zira Resulüllah'ın halkı o şiddetli sıcakta çölün ortasında durudurup toplaması sonra

da ben kimin amcası oğluysamsa Ali de onun amcası oğludur veya ben kimin kumşusu isemse Alide onun komşusudur v.b demesi düşünülemez.

Yine o zamanda bulunan mevki ve durum mevla kelimesinin bir çok Ehl-i sünnet ulamasının dilinde destan olan dost ve yardımcı anlamlarını ifade etmediğini göstermektedir. Zira tebliğ ayetinde geçen eğer bunu yapmazsansa, Allah'ın risaletini yerine getirmemişsin'e dair şiddetli tahdit bunun, çok önemli bir konu olduğunu göstermektedir. Yoksa peygamberin.

"Ben kimin dost ve yardımcısıysamsa, Ali de onun dost ve yardımcısıdır." Demesi için o kavurucu sıcak altında kuru bir çölde halkı toplayıp bakletmesi düşünülemez. Faraza maksadı bu da olmuş olsa, o zaman Hz. Ali'ye ben kimin dost ve yardımcısıysamsa sende onun dost ve yardımcısı ol demesi gerekirdi, halka değil. Eğer maksadı halkın mahabbetini

Ali'ye sağlamak idiyse de bu durumda halka, her kim beni seviyorsa Ali'yi de sevsin demesi gerekirdi: Oysa "Ben kimin mevlasıysamsa Alide onun mevlasıdır." cümlesinde böyle bir şey anlaşılmıyor.

Bundan başka bu konuyu halka söylemek her hangi bir korkuyu gerektirmiyordu ki, Allah'u Teala bu görevi ifa etmekte peygamberine bizzat himaye garantisi vererek "Allah seni halktan korur" desin.

Yine burada mevla kelimesinin hiç bir karine ve delil söz konusu olmadan bunca manaları içerisinden yalnızca dost ve yardımcı anlamında kullanılmış olduğunu iddia etmek usul ilminin ilkelerine ters düşmektedir ve batıldır.

O halde burada mevla kelimesinin anlamları içerisinden yalnızca işte önde gelip ihtiyar sahibi olma anlamı ortada kalıyorki, burada mevla kelimesinin bu anlamda kullanılmış olduğunu söylemek mümkündür.

O halde burada mevla kelimesini bu anlama tahsis etmek Ehli sünnet alimlerinin iddiasının aksine delilsiz de değildir. Aksine mevla kelimesinin bu cümlede anılan anlamda kullanılmış olduğunu gösteren bir çok delil ve şahitler de vardır. Onlardan bazısına aşağıda işaret olunuyor:

1 - Allah'u Teala'nın konunun iblağı hakkındaki; "eğer bunun yapmazsansa onun "Allah'ın" risaletini ulaştırmamışsın"a dair Hz. Resulullah'a olan tekid ve tahdidi konunun basit bir şer-i

hükmün iblağı olmayıp peygamberlik makamı gibi önemli bir mesele olduğunu göstermektedir.

Bu ise mevla kelimesinin ihtiyar sahibi olan veli anlamını ifade ettiğini isbatlamaktadır. Zira ancak böyle önemli bir konu bütün müslümanlara iblağ edilmeği gerektirir.

Özellikle de mezkur ayet hacıların çeşitli bölgelere ayrıldığı yol ayrımı olan Cuhfe'nin yakınındaki Gadir-i Hum denilen yerde nazil olması Bunu gösteriyorki, Allah'a Teala hacıların dağılmasından önce bu hükmün onlara iblağ edilmesini istemektedir. Çünkü müslümanlar bu bölgeye ulaştıktan sonra artık çeşitli bölgelere giden yollara bölüneceklerdi ve onların bir daha bir arada toplanması mümkün olamıyacaktı.

Elbette bu hüküm bir kaç gün önceden peygamber-i Ekrem'e nazil olmuştu, ama onun iblağ zamanı kesin olarak belirlenmemişti. Bu arada Hz. Resulullah halkın bir çoğunun Hz. Ali'nin halifeliğine karşı çıkacağını biliyordu. Çünkü Hz. Ali onların bir çoğunun akrabalarını savaşlarda öldürmüştü.

Bu ise onların kalbinde Hz. Ali'ye karşı bir nevi düşmanlığın yerleşmesine sebep olmuştu. Bu yüzden Hz. Ali'nin kendinden sonra helife olduğunu iblağ etmekten çekiniyordu. Çünkü onların böyle bir hükme karşı çıkacaklarından korkuyordu. İşte bunun içindir ki Allah'u Teala peygamberine bu hükmü Gadir-i Humda iblağ etmesini emrederken onun endişesini gidererek güven vermek için Allah seni halkın şerrinden korur garantisini de veriyordu.

2- Resulullah halka "Ben kimin mevlasıysamsa Ali de onun mevlasıdır" hükmünü iblağ etmeden önce onlara "Ben müminlere, onların kendi canlarından daha evla değilmiyim" ve ya "size kendi canınızdan daha evla değilmiyim" demesi ve onların da hep birlikte sen daha evlasın cevabını vermelerinden sonra " Ben kimin mevlasıysamsa Ali'de onun mevalsıdır" buyurması şunu göstermektedir ki; mevla kelimesi işte önde olan ihtiyar sahibi onlamını ifade etmektedir.

Birinci cümle ve sözün akışı şunu açıkca göstermektedir ki, mevla kelimesinden peygamberin müslümanlara olan üstünlüğü kastedilmiştir. Yani Hz. Resulullah kendisinin müslümanlara olan üstünlüğünün kendisinden sonra Hz. Ali için de olduğunu belirtmektedir.

3- Önceden de işaret edildiği üzere Hz. Resulullah, Allah'ın Hz. Ali'nin hilafeti konusundaki emrini iblağ ettikten sonra, müslümanlara, Hz. Ali'ye müminlerin amiri olarak selam verin" emrini verdi.

Bu mevla kelimesinin amir ve ihtiyar sahibi manasında kullanıldığını göstermektedir. Yoksa müslümanlara Hz. Ali'ye müslümanların dost ve yardımcısı olarak selam verin derdi. Ömerin Hz. Ali'ye hitaben "Ne mutlu sana ey Ali benim ve bütün mümin erkek ve kadınların mevlası oldun" sözü de mevla kelimesinin amir ve vilayet anlamını ifade ettiğini göstermektedir.

4- Şia kitaplarına ilaveten Ehl-i sünnetin muteber kitaplarının bir çoğunda da yer aldığı üzere

hz. Resulüllah Allah'ın bu emrini iblağ ettikten ve ardından da şu duayı: "Ey Allah'ım ona dost olana sen de dost ol ve ona düşman olana sen de üşman ol, ona yardım edene sen de yardım et onu yalnız bırakanı sen de yalnız bırak" yaptıktan sonra Allah'u Teala şu ayeti nazil etti: "Bu gün artık sizin için dininizi kamil kıldım ve nimetimi size tamamladım ve islam sizin için din olarak razı oldum" Açıktır ki, dinin kemala ermesine ve nimetin tamamlanmasına sebep olan şey Hz. Ali (a.s)'ın imametidir. Nitekim Hz. Resulüllah (s.a.a) da bundan sonra şöyle buyurmuştur.

- İbni Hişam'ın Siret ün Nebi Kitabı, İlam-ül Vera ve irşadi Müfid c. 1- Bab. 38. Fasil

- Maide suresi, 62

- Bihar-ül Envar c. 37 s. 123 Mean-ül Ahbar'dan naklen Menakıb-i İbn-i Meğazili s-24
şevahid-üt Tenzil c.1 s. 190 Fusulül-Muhimme s. 27 ve diğer kitaplar.

İrşad-i Mürid c.1 2. bab 50. fasıl El-gadır c.1 s. 4 ve 156 Menakib-i İbn-i Meğazili s. 19 ve
diğer kıtaplar

- Revzet-ül Vaizin c.1 s. 203 ihticac-ı Tabersi c.1 s. 161 irşad-i Müfid ve diğer kitaplar.

- Fusul-ül mühimmei İbn-i sabbağ-i Maliki s.25 şevahid-ül Tanzil c.1 s. 190 menakibi, İbn-i
Meğazili s. 16 ve 27 şarh-i Nehc-ül Belağa ibn-i Ebil Hadid c.1 s.362 zehair-ül ukba s. 67
Yenabiül meveddet s. 37 Tefsir-ül kebir-i Fahri Razi ve diğer tefsir ve kitaplar.

- Fusul-ül Mühime s. 28

- Vucuh-u Kur'an s. 278.

- Biharül Envar c. 37 s. 199 Naklen Tafsir-i Kumi s. 277 ve irşadi muridi.

- Şevahid-üt Tenzil c. 1 s.193 Menakibi ibn-i Meğazili eş-Şafii ve El*Gadır c.1